

Розділ 3

РЕГІОНАЛЬНІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ
ДОСЛІДЖЕННЯDOI: [https://doi.org/10.24144/2409-6857.2024.1\(63\).59-65](https://doi.org/10.24144/2409-6857.2024.1(63).59-65)

УДК 338.22-048.35(477):355.01

Алексєєнко В.Ю.

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК У ПОВОЄННІЙ ВІДБУДОВІ НА МЕЗО-РІВНІ

У статті обґрунтована роль інноваційного розвитку в повоєнній відбудові країни. Окреслено вплив війни на економіку України та необхідність її відбудови в контексті збройної агресії. Наведено зарубіжний досвід політики повоєнного відновлення на прикладі Німеччини та Ізраїлю. Підкреслено, що відбудова країни має бути спрямована на перехід від аграрно-сировинного типу до промислово-інноваційного на основі створення сучасної високотехнологічної, цифровізованої промисловості. Досліджено поточний рівень державної інноваційної політики України. Розвинуто напрямки підвищення ефективності інноваційних процесів, зокрема: комерціалізації інновацій, формування інститутів трансферу технологій і мережових структур, створення технопарків, технополісів, бізнес-інкубаторів, кластерів. Акцентовано увагу на перспективі інноваційного розвитку на основі можливостей smart-економіки та smart-спеціалізації регіонів.

Ключові слова: інновації, інноваційний розвиток, економічний розвиток, повоєнна відбудова, регіони, smart-економіка, smart-спеціалізація.

Постановка проблеми. Україна переживає надзвичайно складний період своєї історії внаслідок збройної агресії російської федерації, яка чинить руйнівний вплив на всі аспекти життя країни. Війна призвела до колосальних економічних втрат, які зростають кожного дня, спричинила гостру рецесію та виникнення руйнівних диспропорцій майже у всіх галузях національної економіки. Затягування конфлікту є основною загрозою для погіршення соціально-економічної ситуації в нашій країні та у світі.

Незважаючи на це, економіка України продовжує функціонувати, йде інтенсивний пошук варіантів її підтримки і відновлення. Наразі держава потребує ефективної політики відбудови і модернізації економіки та суспільства, яка б враховувала потенціал і потреби кожного регіону. Зокрема, Україна має можливість скористатися досвідом країн Європейського Союзу у застосуванні сучасних концепцій для реалізації інноваційних стратегій.

© Алексєєнко В.Ю., аспірант кафедри економіки і підприємництва, ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м. Ужгород, тел.: +380503806556, e-mail: vladyslav.alieksieienko@uzhnu.edu.ua

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні засади формування та управління інноваційним розвитком економіки знайшли широкого застосування у науковій літературі. Значний внесок у дослідження особливостей інновацій та інноваційного розвитку зробили низка зарубіжних та вітчизняних вчених, серед яких: В. Лановська [5], С. Мосов, Б. Твісс Б., І. Терещенко, К. Шваб, Г. Шумпетер, А. Юрченко.

Аспекти інноваційного розвитку в контексті політики повоєнної відбудови розкриті в працях таких науковців: М. Бикова [15], М. Дергалюк [16], О. Носирев [8], Я. Пилипенко [11], І. Підоричева [12], Н. Покровська [13], М. Скрипниченко [14], Т. Трубнік [15], Н. Шаповал [18], Є. Шекета [4]. Зокрема, особливу увагу необхідності інновацій в контексті успішного сталого розвитку країни у своїх наукових роботах приділяє Р. Топіна [19]; важливість регіональної інноваційної політики у повоєнному відновленні присвячені праці О. Луцків [6]; Ю. Бажал [17], А. Олешко [9] та З. Шацька [9] розглядають концепцію «розумної спеціалізації» як основний чинник розвитку України після військового конфлікту.

Формулювання цілей статті. Метою статті є обґрунтування важливості інноваційного розвитку у повоєнній відбудові економіки на мезо-рівні.

Опис основного матеріалу дослідження. У 2022 році реальний ВВП України скоротився на 29,1% [10]. Значний негативний вплив на економіку має внутрішня та зовнішня міграція, яка у найгірші часи досягала 13 млн осіб, що складає близько третини всього населення України. Світовий банк оцінює втрати робочих

місць в країні з початку війни на більш ніж 4,8 млн, а продовження воєнних дій, за даними МОП, призведе до збільшення цього показника до 7 млн [1].

Втрати економіки України нерівномірні по регіонах і напряму залежать від наближеності до зони бойових дій (табл. 1).

Таблиця 1

Оцінка прямих збитків внаслідок військової агресії за регіонами України станом на червень 2023 р. [3]

Регіон	Оцінка прямих втрат, млн дол.	Кількість зруйнованих або пошкоджених об'єктів житлового фонду, тис од.
Вінницька	412	0,02
Волинська	39	0,02
Дніпропетровська	2222	3,1
Донецька	38807	86,2
Житомирська	1057	2,5
Закарпатська	15	0,07
Запорізька	13378	6,4
Івано-Франківська	325	-
Київська	9992	22,7
Кіровоградська	345	0,1
Луганська	17033	11,3
Львівська	212	0,1
Миколаївська	7434	7,9
Одеська	725	0,6
Полтавська	661	0,2
Рівненська	101	0,1
Сумська	3208	2,5
Тернопільська	76	-
Харківська	31084	9,8
Херсонська	10526	36,4
Хмельницька	79	0,05
Черкаська	118	0,1
Чернівецька	84	-
Чернігівська	6439	6,9
м. Київ	1205	24,1

Повоєнна відбудова потребує розробки заходів, необхідних для відродження і подальшого зростання економіки як усїєї країни, так і кожного окремого регіону, повернення населення та забезпечення гідних умов його життя, вирішення породжених конфліктом соціальних проблем, відновлення інфраструктури та її інтеграції між регіонами, розробки механізму забезпечення джерел відбудови [8].

Українським урядом розроблено варіант плану повоєнного відновлення та розвитку країни під назвою «United24». Основні акценти плану зроблено на сфері економічної діяльності, де Україна і до війни мала значні конкурентні переваги (перш за все, металургію та продовольство), але основна ставка робиться на

виробництво товарів з високою часткою доданої вартості, а не просто сировини, як це було раніше. Таким чином, основою промислової політики повинно стати стимулювання переробки сировини та виробництво готової продукції. Така тенденція сприятиме нарощуванню експортної спроможності України, істотному зростанню кількості робочих місць та забезпеченню інноваційної моделі розвитку національної економіки [4].

Післявоєнний етап відбудови має характеризуватися пошуком нових шляхів щодо розробки стабілізаційних заходів прискорення економічного розвитку, особливо постраждалих регіонів України, у зв'язку зі значними руйнуваннями промислової та соціальної інфраструктури, на тлі дефіциту фінансових

ресурсів. Очевидно, що війна призведе до значного короточасного гальмування глобального зростання та збільшення інфляційного тиску у різних економічних системах. Програма виходу із спричиненої війною економічної кризи має базуватися на нових морально-етичних цінностях та принципах відповідального споживання, що передбачають зведення до мінімуму накопичення природних і будь-яких інших ресурсів, зменшення кількості відходів за рахунок повторного використання, споживання відновлювальних ресурсів, упровадження продуктів із великим життєвим циклом, тобто на п'ятому технологічному укладі [13].

Повоєнне відновлення повинно розглядатися не лише як повернення економіки на довоєнний рівень, воно має бути спрямоване на його структурну трансформацію, реіндустріалізацію і кардинальне підвищення продуктивності.

Відбудова має бути спрямована на радикальні зміни структури економіки, перехід від її аграрно-сировинного типу до промислово-інноваційного на основі створення сучасної високотехнологічної, цифровізованої промисловості у контексті розгортання у світі Індустрії 4.0. При цьому Україна сама має бути ініціатором, якщо прагне уникнути долі посереднього існування аграрної країни. Першочерговими завданнями мають бути, по-перше, відновлення постраждалих і будівництво нових підприємств для забезпечення людей роботою, по-друге, вирішення житлового питання: спочатку це можуть бути модульні будинки, що швидко монтуються і демонтуються, їх можна розташовувати на вільних територіях західних областей, поки не буде побудоване нормальне постійне житло. На цих територіях потрібно швидко збирати такі самі модульні споруди під навчальні заклади, лікарні, магазини, аптеки тощо. Саме тут доцільно розміщувати релоковані підприємства, евакуйовані з зони бойових дій [12].

Одним з напрямків відновлення роботи підприємств, їх розвитку у повоєнний період є відновлення інвестиційної діяльності, яка сприятиме активізації інноваційного розвитку та забезпечить покращення фінансового стану, підвищить отримання доходів до довоєнного рівня. Важливим є організація та здійснення управління інвестиційною діяльністю задля раціонального використання інвестиційних ресурсів, реалізації проектів, активізації інноваційного розвитку. У післявоєнний час застосування механізму управління дозволить не тільки відновити інноваційний розвиток шляхом

підтримки інноваційної діяльності, але й поновити роботу та досягти економічного ефекту.

Після Другої світової війни країнам Європи вдалося швидко відновити свої економіки та продовжити економічне зростання, відбудовуючи зруйновані промисловість та інфраструктуру. Важливим фактором відновлення економічної сили Європи та повернення до довоєнних рівнів був План Маршалла або Програма відновлення Європи, яка надавала американську допомогу постраждалим країнам. Варто відзначити, що Європа, незважаючи на втрату виробництва та інфраструктури, зберегла свої наукові досягнення і технології, які стали основою для будівництва нових найсучасніших, переважно, високотехнологічних промислових підприємств [14].

Німеччина, яка стала переможеною та втратила значну частину своєї території й промислового потенціалу внаслідок конфлікту, продемонструвала найкращі результати у процесі відновлення. Країні вдалося реформувати свою економіку та стати одним з лідерів Європи через кілька десятиліть. Було впроваджено ряд стратегічних перетворень, спрямованих на розвиток ринкової економіки, приватизацію, створення конкурентного середовища та ліквідацію державних монополій. Протягом 1950-х років обсяг інвестицій в економіку зріс більш ніж на 80%. Податкове навантаження було знижено, використовувалась прискорена амортизація. Заходи, спрямовані на підтримку експорту, включали пільгове оподаткування підприємств та державну фінансову допомогу. Стимулювання залучення заощаджень населення та розвиток фінансового ринку стали важливими факторами у нагромадженні основного капіталу. Важливим компонентом стратегії інвестиційної політики стало спрямування фінансових ресурсів не лише на післявоєнне відновлення, а й на подальший розвиток економіки [11].

Ізраїль після війни потребував значних фінансових ресурсів для відновлення економіки, забезпечення економічного прогресу та національної безпеки. Країна отримувала значну фінансову підтримку від США і використовувала репарації від Німеччини. Ізраїль почав перехід до ринкової економіки, зменшуючи державне втручання й спрямовуючи інвестиції в аграрний, промисловий та оборонний сектори, а також у створення важливих інфраструктурних об'єктів та зміцнення національної безпеки. Значна частка інвестицій спрямовувалася на

технологічні галузі, зокрема на цифрову економіку, біотехнології, інноваційні продукти та інші сфери. Ефективності інвестиційної стратегії сприяли такі інструменти як стимулююча податкова політика, встановлення спеціальних економічних зон та національних центрів досліджень і розробок інноваційної продукції (доступних для зарубіжних інвесторів), а також розвиток фінансового ринку, який забезпечував прискорене економічне зростання [2].

Для визначення основних напрямків повоєнного відновлення регіонів України треба розуміти не тільки масштаби зазнаних ними втрат, а і рівень їх розвитку до війни, який можна охарактеризувати наступним чином: домінування декількох галузей, в основному

промислового виробництва, що виробляють товари з низьким рівнем доданої вартості; низький рівень інноваційності; висока енерго- і матеріалоемність; слабка участь приватного бізнесу; незначна кількість стартапів; недостатнє стимулювання інноваційного підприємництва та взаємодії між бізнесом і науковими спільнотами [17, с. 33].

Державну інноваційну політику в Україні як на рівні країни загалом, так і на рівні регіонів не можна назвати ефективною. В окремих регіонах практично відсутня «база» виконання науково-дослідних робіт, а кількість наявних інноваційно активних підприємств є недостатньою для кардинальних змін попиту на результати НДР (рис. 1).

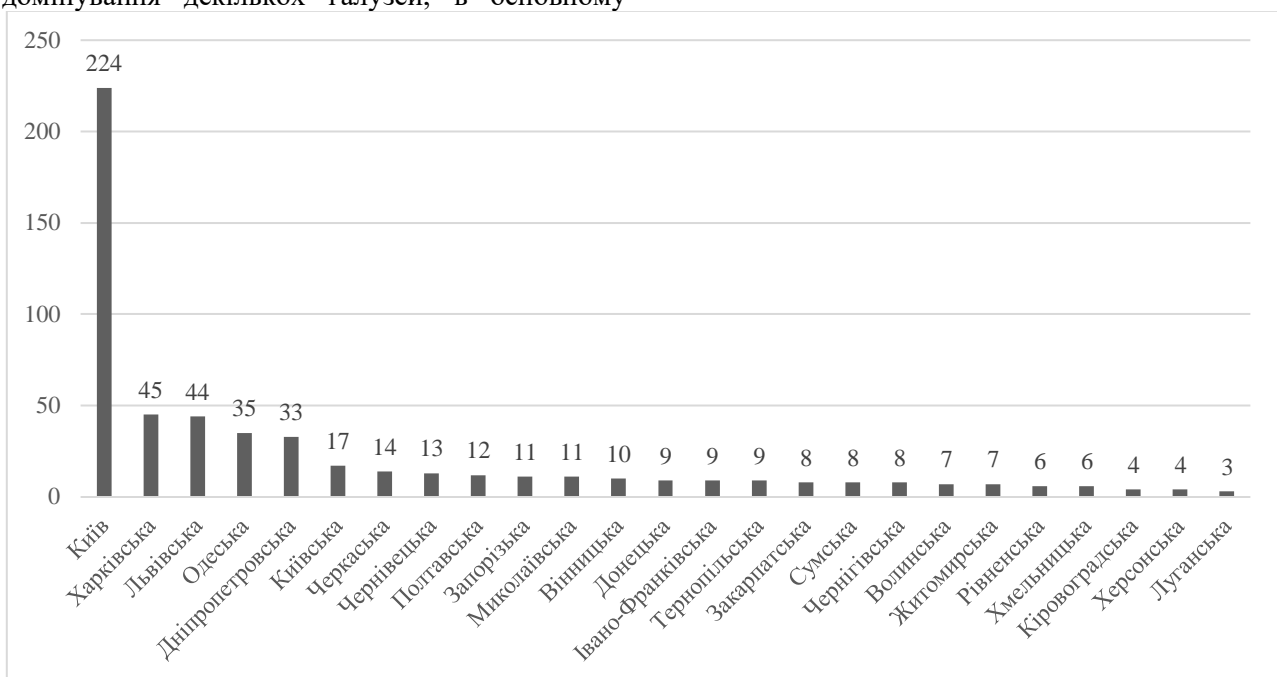

Рис. 1. Кількість організацій, що здійснювали інноваційну діяльність за регіонами у 2022 р., од. [7, с. 19]

Однією з головних проблем національної інноваційної системи є слабкість зв'язків між всіма її складовими - науковими інститутами, освітніми установами, підприємствами. Підприємства реального сектора економіки демонструють низьку зацікавленість у використанні вітчизняних досліджень та розробок, і рівень інноваційної активності залишається досить слабким. Держава володіє обмеженими фінансовими і інституційними можливостями. Таким чином доцільно направляти наявні ресурси та потенціал на підтримку наукових досліджень, які становлять фундамент інноваційної динаміки, і на створення ефективної інфраструктури, спроможної

перетворити результати досліджень на комерційно успішний продукт.

Для підвищення ефективності інноваційних процесів в Україні шляхом розповсюдження комерціалізації інновацій потрібно забезпечити подальше формування інститутів трансферу технологій і мережевих структур (зокрема на регіональному рівні), підтримувати розвиток інноваційного підприємництва, технопарків і технополісів, бізнес-інкубаторів, кластерів і т.д.

З огляду на рівень сучасного розвитку інформаційних технологій (великі дані, хмарні обчислення, широке розповсюдження швидкого інтернету, сучасні супутникові системи тощо) світ не знає аналогів проектам відновлення,

якими є майбутнє відбудови України. Тому Україна повинна розробити свою модель відновлення, використовуючи найкращі принципи відбудови країн після природних катастроф та воєнних конфліктів, використовуючи сучасні цифрові інструменти [18].

Така модель має бути пов'язана з формуванням, становленням та подальшим розвитком цифрової економіки, яка має стати базою та впливати на потенціал регіонального розвитку, на економічний потенціал регіонів, на його рівень, від якого залежить спроможність долучатися до новітніх технологій, знань, інформації, тобто готовність переходу та включення до процесів цифровізації.

Перспективним є використання можливостей такого сучасного етапу розвитку світової економіки як smart-економіка. Smart-економіка стала важливим елементом, який поєднує всі сфери діяльності держави і є наступницею економіки, що ґрунтується на комплексній модернізації та інноваційному розвитку всіх галузей.

Важливою до розуміння сутності smart-економіки є концепція smart-спеціалізації регіонів, яка стимулюватиме їх економічне зростання як в межах країни, так і на міжнародному рівні. Суть концепції полягає у визначенні та використанні унікальних можливостей регіонів, їх співробітництві між собою та державою на основі реалізованої інноваційної політики.

Формування smart-спеціалізації регіонів визначається такими провідними чинниками як попит і пропозиція, розвиток сектору підприємництва, зовнішні загрози, інновації та smart-технології, суспільство знань, сталий розвиток, національна та регіональна політика, цифрова трансформація.

Для успішної реалізації smart-спеціалізації необхідна ефективна та дієва координація політичних коригувань (наприклад, комбінування політики та узгодження

політичних інструментів, узгодженість із кластерною політикою). Саме ефективне управління smart-спеціалізацією потенційно сприятиме результативності на системному рівні.

Впровадження концепції smart-спеціалізації регіонів як ключового принципу для реалізації інноваційних стратегій стає важливою частиною політики Європейського Союзу і може бути успішно втіленим в Україні.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Війна в Україні є важким потрясінням для країни, що впливає на всі аспекти її життя, включаючи економіку. Спричинені війною економічні втрати сягнули значних показників і продовжують зростати, нерівномірно розподіляючись по регіонах країни в залежності від їх наближеності до зони бойових дій. Не зважаючи на це, економіка України пристосовується до нових реалій і продовжує працювати. Вже зараз, не очікуючи на завершення бойових дій, відбувається відновлення об'єктів критичної інфраструктури, будується житло, йде інтенсивний пошук і залучення джерел фінансування.

Таким чином, перспективи подальших досліджень пов'язані з створенням концепції політики повоєнного відновлення, яка є життєво необхідною для ефективного відбудови країни. Така політика повинна спиратися на попередній світовий досвід повоєнної відбудови країн, як то План Маршалла, в той же час враховуючи сучасні реалії, місце України у світі і її прагнення до позиціонування себе як потужної інноваційної держави.

З огляду на це, повоєнна відбудова України має включати не тільки відновлення економіки країни до довоєнних показників, а і її значну модернізацію. Повинні бути враховані існуючі недоліки економіки і максимально використаний її потенціал. Основний фокус має бути зосереджений на зміщенні від аграрно-сировинного типу економіки до промислово-інноваційного на основі сучасних технологій і цифровізації, переходу до smart-економіки.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Nearly 5 million jobs have been lost in Ukraine since the start of the Russian aggression, says ILO. International Labour Organization (ILO). 2022. URL: https://www.ilo.org/global/about-the-ilo/newsroom/news/WCMS_844625/lang--en/index.htm
2. Деякі уроки Ізраїлю для України. Ціна держави - Case Ukraine. 2016. URL: <http://old.cost.ua/news/333-lesson-Israel>
3. Звіт про прямі збитки інфраструктури та непрямі втрати економіки від руйнувань внаслідок військової агресії Росії проти України станом на червень 2023 року. Липень 2023. URL: https://kse.ua/wp-content/uploads/2023/09/June_Damages_UKR_-Report.pdf
4. Казюка Н. П., Шекета Є. Ю. Напрями та резерви повоєнного відновлення економіки України. Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. 2022. 18(2). С. 255-264.

5. Лановська Г. І.; Кривогубова І. М. Інноваційні методи менеджменту підприємств в умовах кризи. The 7th International scientific and practical conference “Modern directions of scientific research development” (December 22-24, 2021) BoScience Publisher, Chicago, USA. 2021. 880 p. 2021. p. 795.
6. Луцків О. М. Регіональна інноваційна політика: особливості формування та проблеми реалізації. Регіональна економіка. 2015. № 2. С. 153–162. URL: http://re.gov.ua/re201502/re201502_153_LutskivOM.pdf
7. Наукова та науково-технічна діяльність в Україні у 2022 році: науково-аналітична доповідь / Т.В. Писаренко, Т.К. Куранда та ін. УкрІНТЕІ. 2023. 94 с.
8. Носирєв О. Повоєнна промислова політика відновлення економіки. Механізм регулювання економіки, 2023. № 2. С. 41-48.
9. Олешко А. А., Шацька З. Я., Ровнягін О. В. Smart-спеціалізація України в перспективі післявоєнного відновлення економіки. Ефективна економіка. 2022. № 5.
10. Офіційний сайт Державної служби статистики URL: <https://ukrstat.gov.ua/>
11. Пилипенко Я. Відбудувати все: як країни відновлювалися після війни. Transparency International. 2022. URL: <https://ti-ukraine.org/blogs/vidbuduvaty-vse-yak-krayiny-vidnovlyuvalysya-pislya-vijny/>
12. Підоричева І. Післявоєнне відновлення Європи: досвід та уроки для України. Журнал європейської економіки. 2022. № 2. С. 90-207.
13. Покровська Н. М. Концептуальні засади післявоєнного відновлення України, економічні аспекти. Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. 2022. № 4 (274). С. 41-47.
14. Скрипниченко М. І. Макроекономічні оцінки і прогнози повоєнного відновлення економіки України. Економічна теорія. 2022. № 2. С. 29–43.
15. Грубнік Т. Є., Бикова М. Д. Економічні орієнтири України в контексті перспектив розвитку світової економіки у 2023-2024 роках. Академічні візії. 2023. № 17. С. 17.
16. Тульчинська С., Дергалюк М. Економічний потенціал регіону як стимулятор інтенсифікації розвитку регіональних економічних систем в умовах цифровізації. Науковий вісник Полісся. 2022. 2 (25). С. 114-123.
17. Формування «розумної спеціалізації» в економіці України: колективна монографія / Єгоров І.Ю., Бажал Ю.М., Хаустов В.К., Черненко С.М. та ін. НАН України, ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України». 2020. 278 с. URL: <http://ief.org.ua/docs/mg/331.pdf>
18. Шаповал Н., Федосєєнко М., Грибановський О., Терещенко О. Повоєнне відновлення України. Нові ринки та цифрові рішення. URL: <https://kse.ua/wp-content/uploads/2022/09/Digital-instruments-in-Ukrainian-recovery.pdf>
19. Юрчук Н. П.; Вовк В. Ю.; Топіна Р. П. Інноваційно-інвестиційна діяльність як основа реалізації концепції сталого розвитку економіки України. Агросвіт, 2019. № 3. С. 53-61.

REFERENCES

1. Nearly 5 million jobs have been lost in Ukraine since the start of the Russian aggression, says ILO. International Labour Organization (ILO). 2022. URL: https://www.ilo.org/global/about-the-ilo/newsroom/news/WCMS_844625/lang--en/index.htm [in English].
2. Some lessons from Israel for Ukraine. [Deiaki uroky Izrailiu dlia Ukrainy]. Tsina derzhavy - Case Ukraine. 2016. URL: <http://old.cost.ua/news/333-lesson-Israel> [in Ukrainian].
3. Report on direct infrastructure damages and indirect economic losses due to destruction caused by Russian military aggression against Ukraine as of June 2023. [Zvit pro priami zbytky infrastruktury ta nepriami vtraty ekonomiky vid ruinuvan vnaslidok viiskovoi ahresii Rosii proty Ukrainy stanom na cherven 2023 roku]. July 2023. URL: https://kse.ua/wp-content/uploads/2023/09/June_Damages_UKR_-Report.pdf [in Ukrainian].
4. Kaziuka N. P., Sheketa Ye. Yu. Directions and reserves of post-war reconstruction economy of Ukraine. [Napriamy ta rezervy povoiennoho vidnovlennia ekonomiky Ukrainy]. The actual problems of regional economy development. 2022. 18(2). 255-264 [in Ukrainian].
5. Lanovska H. I.; Kryvohubova I. M. Innovative management methods for enterprises in crisis conditions. [Innovatsiini metody menedzhmentu pidpriemstv v umovakh kryzy]. The 7th International scientific and practical conference “Modern directions of scientific research development”(December 22-24, 2021) BoScience Publisher, Chicago, USA. 2021. 880 p. 2021. p. 795 [in Ukrainian].
6. Lutskiv O. M. Regional innovation policy: features of formation and implementation problems. [Rehionalna innovatsiina polityka: osoblyvosti formuvannia ta problemy realizatsii]. Regional Economy. 2015. № 2. 153–162. URL: http://re.gov.ua/re201502/re201502_153_LutskivOM.pdf [in Ukrainian].

7. Scientific and Scientific-Technical Activities in Ukraine in 2022: Scientific and Analytical Report. [Naukova ta naukovo-tehnicna diialnist v Ukraini u 2022 rotsi: naukovo-analitychna dopovid] / T.V. Pysarenko, T.K. Kuranda et al. UkrISTEI. 2023. 94 p [in Ukrainian].
8. Nosyriev O. Post-war industrial policy recovery of the economy. [Povoienna promyslova polityka vidnovlennia ekonomiky]. // Mechanism of economic regulation. 2023. № 2. p. 41-48 [in Ukrainian].
9. Oleshko A. A., Shatska Z. Ya., Rovniahin O. V. Smart specialization of Ukraine in the perspective of post-war economic recovery. [Smart-spetsializatsiia Ukrainy v perspektyvi pislivoiennoho vidnovlennia ekonomiky]. Efektyvna ekonomika. 2022. № 5 [in Ukrainian].
10. Official website of State Statistics Service of Ukraine. URL: <https://ukrstat.gov.ua/> [in Ukrainian].
11. Pylypenko Ya. Rebuilding everything: how countries recovered from war. [Vidbuduvaty vse: yak krainy vidnovliuvalysia pislia viiny. Transparency International]. 2022. URL: <https://ti-ukraine.org/blogs/vidbuduvaty-vse-yak-krainy-vidnovlyuvalysya-pislya-viiny/> [in Ukrainian].
12. Pidorycheva I. Post-War Reconstruction in Europe: Experience and Lessons for Ukraine. [Pislivoienne vidnovlennia Yevropy: dosvid ta uroky dlia Ukrainy]. Journal of European Economy. 2022. № 2. 190-207 [in Ukrainian].
13. Pokrovska N. M. Conceptual principles of post-war reconstruction of Ukraine, economic aspects. [Kontseptualni zasady pislivoiennoho vidnovlennia Ukrainy, ekonomichni aspekty]. Visnik of the Volodymyr Dahl East Ukrainian National University. 2022. № 4 (274). 41-47 [in Ukrainian].
14. Skrypnychenko M. I. Macroeconomic assessments and forecasts of the post-war recovery of Ukraine's economy. [Makroekonomichni otsinky i prohnozy pivoiennoho vidnovlennia ekonomiky Ukrainy]. Economic Theory. 2022. № 2. 29–43 [in Ukrainian].
15. Trubnik T. Ye., Bykova M. D. Economic benchmarks for Ukraine in the context of global economic development prospects in 2023-2024. [Ekonomichni oriientyry Ukrainy v konteksti perspektyv rozvytku svitovoi ekonomiky u 2023-2024 rokakh]. Academic Visions. 2023. № 17. p. 17 [in Ukrainian].
16. Tulchynska S., Derhaliuk M. Economic potential of the region as a stimulator of the intensification of the development of regional economic systems in the conditions of digitalization. [Ekonomichniy potentsial rehionu yak stymuliator intensyfikatsii rozvytku rehionalnykh ekonomichnykh system v umovakh tsyfrovizatsii]. Scientific Bulletin of Polissia. 2022. 2 (25). 114-123 [in Ukrainian].
17. Forming smart specialization in the economy of Ukraine: collective monograph. [Formuvannia «rozumnoi spetsializatsii» v ekonomitsi Ukrainy: kolektyvna monohrafiia]. / Yehorov I.Iu., Bazhal Yu.M., Khaustov V.K., Chernenko S.M. et al. NAS of Ukraine, SI «Institute for Economics and Forecasting of the NAS of Ukraine». 2020. 278 p. URL: <http://ief.org.ua/docs/mg/331.pdf> [in Ukrainian].
18. Shapoval N., Fedoseienko M., Hrybanovskyi O., Tereshchenko O. Post-war reconstruction of Ukraine. New markets and digital solutions. [Povoienne vidnovlennia Ukrainy. Novi rynky ta tsyfrovi rishennia]. URL: <https://kse.ua/wp-content/uploads/2022/09/Digital-instruments-in-Ukrainian-recovery.pdf> [in Ukrainian].
19. Yurchuk N. P.; Vovk V. Yu.; Topina R. P. Innovative-investment activity as the implementation basis of the sustainable development concept of the Ukrainian economy. [Innovatsiino-investytsiina diialnist yak osnova realizatsii kontseptsii staloho rozvytku ekonomiky Ukrainy]. Agrosvit. 2019. 53-61 [in Ukrainian].

Отримано 11.03.2024